

Redacțiunea, Administrațiunea
și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Servorii neșfrâncați nu se primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Inserate mai primesc în Viena
H. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto
Maas), H. Schalek, Alois Herndl, M.
Dukas, A. Oppelk, J. Donneberg; în
Budapesta: A. V. Goldberger, Eck-
stein Bernat; în Frankfurt: G. L.
Doubé; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o colână 6 cr. și
50 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o
seră 10 cr. v. n. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LV.

„Gazeta” este în fiă-care și.
Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din întru și din afară
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Ună exemplară 5 cr. v. n.
sau 15 bani. Atâtă abonamen-
tele câtă și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 172.

Brașov, Luni Marți, 4 (16) August

1892.

Brașov, 3 August v.

Ceea ce se petrece adî în Austria nu este încurajator pentru cauza egalei îndreptății a popoarelor suprematisate din monarhia dualistă.

La 1879, una dintre cele dintâi fapte ale guvernului Taaffe, care se introdusesse ca așa dîs „ministeriu de împăciuire”, a fost numirea unui ministru pentru țările coronei boeme. Ca un feliu de compensare pentru intrarea Cehilor în parlamentul central vienez, deputatul ceh din Moravia Dr. Prazak a fost numit ministru boem.

Pe lângă ministrul polon, care reprezenta Galiția, în consiliul de miniștri s'a aflată der dela 1879 până în zilele aceste și un ministru boem, care avea să vegheze asupra intereselor Boemiei. Și nu este fără temei afirmarea unor foi cehice, că numirea aceta a unui ministru boem avea un „caracter de drept public”.

Importanța practică a acestei poziții a ministrului boem se manifesta prin aceea, că în toate afacerile administrative și personale ale Boemiei, Moraviei și Silesiei, el avea să-și dea votul său, așa, că decă păreriile lui nu conșunau cu acelea ale ministrului de resort respectiv, el avea dreptul de a apela la hotărîrea consiliului de miniștri.

Asteliu Dr. Prazak putea să ia în apărare interesele poporului boem, ori de câte ori avea să se rezolve vre-o afacere pe cale administrativă și, spre onora lui fiă dîs, acest ministru boem a influențat foarte mult asupra guvernului, ca să țină seamă de interesele poporului cehic, mai ales la numirea de judecatori etc. etc.

Lucru firesc, că aceta activitate a lui a fost foarte rău vădută de Germanii Boemiei. Aceștia îl priveau ca pe un dușman al partidei lor și al germanismului. Prezența unui ministru ceh în consiliul coronei era de ajuns spre a însufla Germanilor boemi mari îngrijiri și a nutri neîncrederea lor în politica guvernului.

Scim ce întorsătură au luat lucrurile în Austria dela zădărnicierea pactului ceho-german și dela disolvarea parlamentului încoce. Cabinetul Taaffe, ne mai putendu-se răzima pe voturile delegațiunei cehice din parlament, care fiind compusă mai numai din Cehi tineri, face adî opozițiune energică politice sale de împăciuire, a început a pacta cu Germanii din stanga liberală. Una din urmările acestor pactări a fost numirea unui ministru german în persoana contelui Kuenburg, care să reprezenteze interesele germane în cabinet. A doua urmare a fost conștrîngerea ministrului boem Prazak de a-și da demisiunea.

Se dice, că conducătorii stângei liberale germane au pretins chiar retragerea baronului Prazak,

amenințându, că la din contră ei nu vor mai pute sprijini cabinetul. Numai în aceta retragere vedeau ei o garanță indestulitoare pentru aceea, că pe cale administrativă nu se va mai întreprinde nimic în contra pretensiunilor stângei germane.

Și într'adevăr, adî domnesce părerea generală, cumcă demisionarea lui Prazak este a se privi ca un simptom, că influența stângei germane a devenit preponderantă în cabinetul Taaffe. Aceta părere este susținută și prin afirmarea foilor oficiose, că postul de ministru boem multă vreme nu va mai fi ocupat.

Bucuria în tabăra supremaștilor germani pentru acest succes al politicei lor, e totu așa de mare, ca și nemulțumirea, ce a provocat-o acea întâmplare în sînul poporului boem. Numai câtă aici nemulțumirea se exprimă în diferite forme, după poziția, ce-o ocupă cele două partide cehice, cari din nenorocire, n'au putut căde încă nici până adî de acord asupra unei procederi comune și deplină solidare.

Cehii bătrâni fac responsabilă politica Cehilor tineri pentru rezultatele nefavorabile de până acuma, er organele acestora din urmă se silesc a dovedi, că retragerea lui Prazak n'ar ave nici pe departe importanța politică, ce i-o atribue partida Cehilor bătrâni și că, decatu un ministru boem, care să n'arbă putere, mai bine nici unul ș. a.

În zilele ultime disputa dintre cele două partide cehice a luat însă o direcțiune mai favorabilă causei boeme, recunoscendu cu toții, că trebuie să țină peptu cu contrarii poporului boem, și că în unire trebuie să le dovedescă, cumcă iluziunile, ce și-le fac, că poporul cehic prin astfel de presiuni s'ar pute îndemna a primi neschimbate punctațiunile pactului dela Viena, sunt deșerte. „Vă înșelați”, — strigă organele cehice celor dela guvern, — „decă credeți, că postul de ministru boem puteți să-l exploatați ca obiect de compensațiune pentru primirea punctațiunilor!”

D-lu Taaffe, cu vecinicele lui experimentări, a ajuns într'o situațiune puțin de învidiat. Luptele naționale în Austria vor începe cu vigore și mai mare și rezultatul în nici un casu nu poate fi favorabil pentru politica guvernului austriac și și mai puțin pentru monarhia.

CRONICA POLITICĂ.

— 3 (15) August.

Diarul „Politik” vorbind despre cestiunea română scrie următoarele: Foile maghiare ce e dreptu nu sunt în stare să combată faptele cuprinse în *memorandul* studenților români, ca d. e. maghiarisarea cu forța, confiscarea fondurilor naționale, nedreptățile ce li-se fac

Românilor în justiția, vătămarea autonomiei bisericești a Românilor ortodoxi, prigonirea publiciștilor români ș. a. Ele injură însă cu atatu mai mult. Oficiosul „Nemzet” voescă să intrcă pe colegii săi prin aceea, că își exprimă presupunerea, că cheltuelile acestei broșuri s'au luat din „fondul secret al unui guvern străin”, ceea ce de sigur înțelege pe Rusia. Firesce, că Rusia trebuie să fiă în totu locul. Decă însă în adevăr politica rusescă ar ave scopul pe care i-l atribue ochii mari ai Maghiarilor, atunci tocmai politica actuală maghiară e mai aplecată, ca să servescă politicei rusești.

Diarul „Slovenec” din Laibach se ocupă cu retragerea ministrului Prazak, care reprezenta interesele Boemiei în cabinetul contelui Taaffe. Numitul diar vede în aceta retragere o întorcere definitivă a sistemului Taaffe spre stanga și prin aceta un simptom, că influența stângei germane a căștigat preponderanță în ministeriu. Toate schimbările în guvern din timpul din urmă sunt în favorul Nemților. Mai întâi s'a dus ministrul Dunajevski, după el veni Steinbach (actualul ministru de finance), care e de dece ori mai plăcut Nemților, apoi a fost chemat în ministeriu contele Kuenburg, care a devenit chiar consilier intim și rămase în raporturile cele mai strîne cu stanga germană, și în fine se duce baronul Prazak. Din ministeriul de împăciuire de mai înainte au mai rămasu forte puțin. Afară de aceta dovedesou alte fapte, că în Viena suflă un vântu foarte nefavorabil pentru Slavi. Iuțela cea fără de sēmănu, cu care s'a corăspunsu Nemților, este de totu semnificativă. Totu numita fōiă să plînge, că școlele slovace sunt neglijate de guvern. De patru luni zac grămădi de petițiuni pentru școle slovene, der autoritățile școlare nu se interesează de ele. Inzadar se silesc Slovenii, pentru ca să li-se înființeze școle, pentru-că guvernul nu se grăbesce să aducă la valoare drepturile garantate prin lege. Nici un guvern din Austria nu poate nimici naționalitatea slavă, încheiă fōia slovenă, der poate să impedece pentru ani îndelungați propășirea ei materială și spirituală.

Voci străine despre cauza Românilor din Transilvania.

Cunoscuta maghiarophilă M-me Adám, în „Lettres sur la politique extérieures” din „La Nouvelle Revue” dela 15 Iulie 1892, vorbește de starea politică a Europei, și în urmă asupra Ungariei să exprimă în modul următor:

Partida independentă, care are ca șefu pe Kossuth a rămasu influentă și respectată, a visat în 1849 o autonomie parțială a diferitelor naționalități reunite în federațiune. Aceta partidă trebuia să respecteze rasele nemaghiare și să realizeze formula, pe care Kossuth a imprumutat-o dela Elveția: „Unul pentru toți, și toți pentru unul”.

Agitațiunea Românilor din Transilvania deșteptă toate cestiunile puse în 1849.

Aceste cestiuni, partida națională independentă, care a rămasu fidelă lui

Kossuth și care se măresce în fiă-care și în Ungaria, le poate singură rezolva printr'o legală renunțare la guvernarea cea despotică c'unu centralism absurd, și prin darea libertății popoarelor asuprite.

„Le Petit Marseillais” din Marsilia dela 9 Iulie a. c. scrie sub titlul „Români din Ungaria”:

Lupta naționalităților, cari formeză monarhia austro-ungară nu încetază de loc. Agitația slavă n'a încetat încă și deja a început a se isca o mișcare naționalistă printre Români acestei monarhii. Depeșele din ultimele zile ne pun în cunoștință de ultimele turburări, ce au loc printre Români. Locuitorii de prin orașe și târguri, câtă și cei dela sate au manifestat intențiunea lor de a apăra prin toate mijlocele posibile drepturile naționale. La Arad au fost mic cioniri, cari s'au arinat prin intervențiunea forței armate și prin numeroșe areștări.

Aceta mișcare naționalistă n'are nimica uimitoră. Ea nu este decatu eterna istoria a naționalităților monarhiei de Habsburg oprimate altă-dată de Germani, er acuma de Unguri, cari au uitat ceea ce ei înșiși au suferit altă-dată pentru a deveni acuma mai despotici ca foștii lor stăpâni.

Der, ceea ce e mai surprinzător este că guvernul regatului independent al României rămâne indiferent la aceste cestiuni. Inca mai mult, fiind influențat de politica Austro-Germană, în loc să apere pe frații săi asupriți de Austria, lucră în Orient în profitul hegemoniei austro-germane. Aceta aberațiune politică foarte greu de explicat, se observă și în Italia...

„Ardelul arde.”

Unu domnu maghiar, *Pázmándy Dénes*, petrece de câteva zile în „Tera Moșilor”, în romanticele ținuturi dintre Turda și Abrud. Mergendu într'una din zile și în Alba-Iulia, a adresat de acolo o scrisore cătră arhișovinștii dela „Magyar Hirlap”, în care, după ce declară, că nu se pōrtă cu ură față de Români, dice următoarele:

Am venit cu sentimente bune în Ardel, așa dicendu în ținutul celu mai românesc. N'am făcutu rocunoceri, ca să vedu rău; n'am ascultat, ca să aflu o nouă pradă a unei patimșelbatie maghiare. Am făcutu cercetări obiective; am explorat, că unde voiu pute să aflu puțin nutrementu pentru filo-romanismul meu. Der trebuie s'o declară cu durere, că ceea ce am esperiat aici, mi-a gonit cu desăvșire din inimă sentimentele de până acum. Ori este dus în rătăcire acestu popor (român), ori nu, der agitația Românilor în Ardel este atatu de contrară rasei și naționalității noastre, este atatu de periculoșă pentru siguranța și integritatea patriei, încatu vedendu aceta fiă-care Maghiar trebuie să esclame: *Destul, mai departe nu!* Mă țin a fi om de principii radicale-liberale și amiculu individualităților sociale, al drepturilor omului și al autonomiilor de totu gradul — der stările ce le vedu înainte mi nu pot să le suferu în nici un chip...

Cursul pieței Brașov

Table with exchange rates for various currencies and goods in Brașov, including gold, silver, and banknotes.

Cursul la bursa din Viena

Table with stock market prices from the Vienna exchange, including gold and silver prices.

Table with various market prices and exchange rates, including items like 'dto argintă' and 'amortisarea datoriei'.

ABONAMENTE la GAZETA TRANSILVANIEI. Prețul abonamentului este: Pentru Austro-Ungaria: Pe trei luni... 3 fl. — Pe șese luni... 6 fl. — Pe un an... 12 fl. —

Iosif Csik c. și r. escl. priv. Prima fabrică de Syrmier Portland-Cement și vară-hydraulic in BEOCSIN. Biroul-Central și depositul: Budapesta, V., Rudolfsquai 8.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilă din 1 Mai 1892.

Large table with train schedules for various routes including Budapest-Predeal, Predeal-Budapest, B.-Pesta-Arad-Teiș, etc. Columns include station names and train times.

Nota: Numerii încadrați cu linii grose înseamnă orele de noapte.